

BOUW WERELD

DE WERELD ACHTER ARCHITECTUUR EN BOUWTECHNIEK

11/2019

NIEUWBOW OP VUINISBEIT

Nastelbare fundering houdt gebouw horizontaal

KOPILOPER MARCO VERMEULEN

'Vooroordelen tegen hout worden gevoed vanuit de bouwketen'

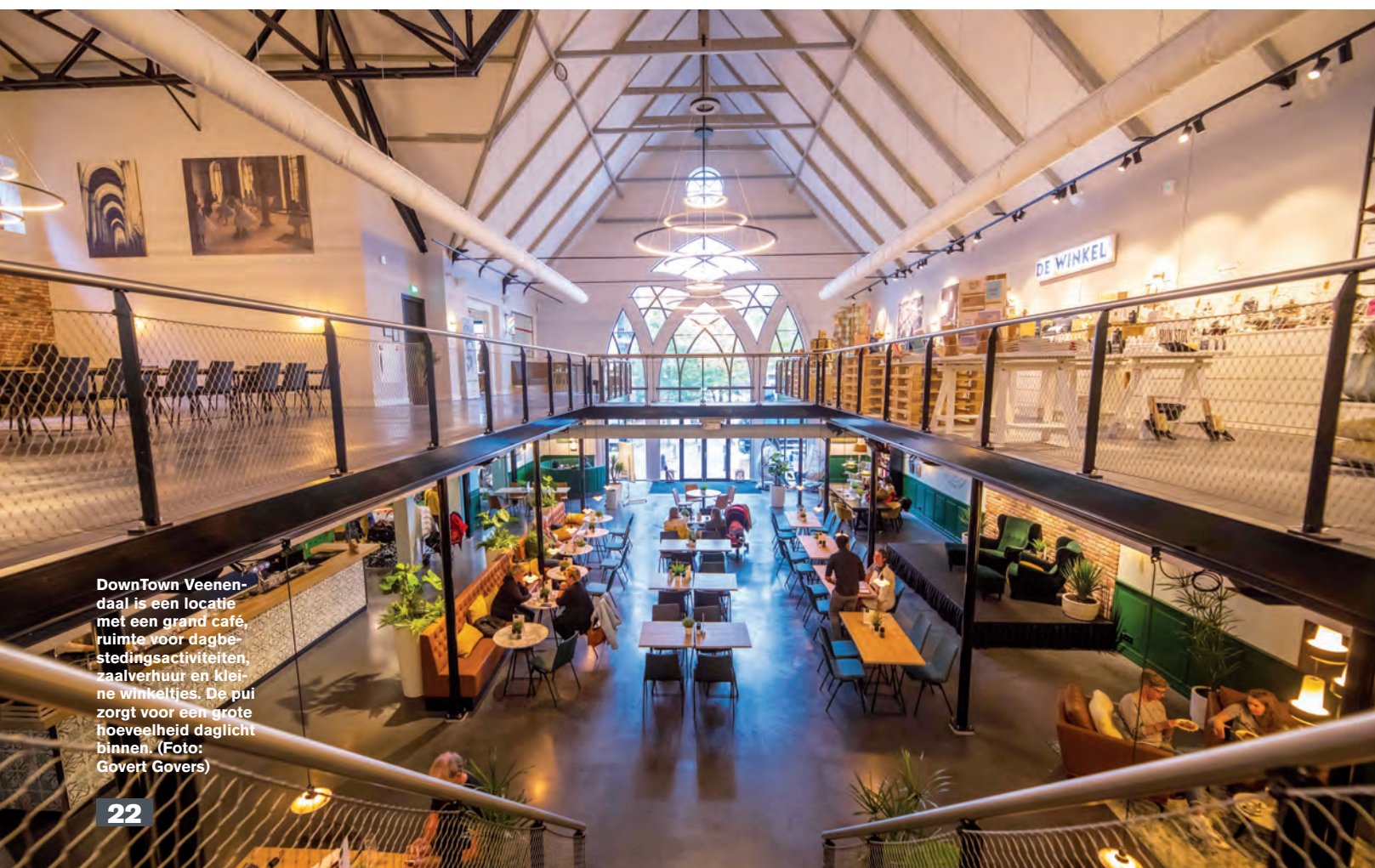
JANNE VAN BERLO

'Mijn rol als architect is duidelijk geworden'

DownTown Veenendaal bestaat uit een voormalig kerkgebouw, met daarnaast een deel nieuwbouw. De getoogde gevelpui fungeert als entree. (Foto: Daniël van Capelleveen)

DownTown Veenendaal is een locatie met een grand café, ruimte voor dagbestedingsactiviteiten, zaalverhuur en kleine winkeltjes. De pui zorgt voor een grote hoeveelheid daglicht binnen. (Foto: Govert Govers)

KERKRAAM VANAF TEKENING GEPRODUCEERD

EEN LEEGSTAAND KERKGEBOUW IN VEENENDAAL IS HERBESTEMD TOT 'ONTMOETINGSPLEK' DOWNTOWN VEENENDAAL. HET NIEUWE KERKRAAM MET SPITSBOGEN DAT ALS TOEGANG DIENT, IS EEN VERWIJZING NAAR DE OORSPRONKELIJKE FUNCTIE. DOOR DE LANGE LEVERTIJD VAN DE RAAMONDERDELEN MOEST ALLES VANAF TEKENING WORDEN GEPRODUCEERD.

TEKST DANIËL VAN CAPELLEVEEN **FOTO'S** VALLEI BOUW

TEKENWERK HENK HEUSINKVELD

De sparing voor de pui is met een total station afgetekend in de gevel en vervolgens uitgezaagd.

De Pniëlkerk in Veenendaal centrum stond sinds 2008 leeg, totdat het idee DownTown Veenendaal geboren werd. Voor de realisatie van dit plan kreeg het voormalige kerkgebouw uit 1913 een grondige make-over. In opdracht van de gemeente mocht Vallei Bouw het exterieur doen en in opdracht van De Basiliek het interieur.

Daarnaast is het pand uitgebreid met een deel nieuwbouw. De strakke, zwarte buitenbekleding van de nieuwbouw contrasteert met het meer dan honderd jaar oude metselwerk van de kerkgevel.

Het nieuwe kerkraam springt het meest in het oog. Deze gevelpui voorziet de ruimte van een grote hoeveelheid daglicht. De spitsboogvormen zijn een duidelijke verwijzing naar het verleden van het gebouw als kerk. De pui fungeert als entree en zit in wat oorspronkelijk de achtergevel van de kerk was.

GETOOGDE VORMEN

Van buitenaf lijkt het alsof de boogconstructie gevormd wordt door de geprofileerde betonelementen, maar in werkelijkheid zijn ze puur decoratief. Achter de elementen zit een getoogde, dragende kokerconstructie verscholen van 200 x 300 mm gewalst staal. De constructie deelt de pui op in vijf afzonder-

lijke gevelopeningen met getoogde aluminium kozijnen met dubbel glas. De betonnen sierelementen aan de buitenzijde zijn met ingestorte schroefhulzen en bouten bevestigd aan lippen die aan de staalconstructie zijn gelast: acht bevestigingen per element. De binnenzijde is afgewerkt met gipsplaten en stucwerk.

VANAF TEKENING

Vanwege de getoogde vormen moesten de verschillende onderdelen van de pui, in tegenstelling tot wat gebruikelijk is, helemaal op basis van de tekening geproduceerd worden. "Normaal gesproken maak je de opening in de gevel, plaats je de staalconstructie en stelkozijnen en meet je daarna de afmetingen van de aluminium pui in, maar vanwege de lange levertijd van alle getoogde elementen kon dat hier niet", zegt Hanno van Veldhuizen, directeur van Vallei Bouw. "Gevolg was dat de onderaannemers al hun onderdelen op basis van de digitale tekeningen moesten produceren. Dat vereiste een uiterste precisie en ook duidelijke afspraken onderling. "Het was superbelangrijk dat iedereen zich aan de afmetingen van de digitale tekeningen hield." Zo heeft staalbouwer Van Pommeren eerst de stalen boogconstructie gemaakt, daarna platgelegd en vervolgens met een total station nagemeten en de plaatsen van de lippen af-

DE CRUX

getekend. Omdat de maatvoering van het staal zoveel mogelijk overeen moest komen met de tekening, kon het staal alleen gepoedercoat worden. "Idealiter verzink je het staal ook, maar daardoor werd de kans op vervorming van het staal te groot", legt Van Veldhuizen uit. "Ter compensatie hebben we de buitenkant van het staal ingeplakt met EPDM als extra bescherming tegen vocht van buiten." De sparing voor de pui is ook ter plaatse met een total station afgetekend in de gevel en vervolgens uitgezaagd. De opening was iets groter dan de staalconstructie zelf, zodat het altijd zou passen. Het metselwerk rondom is aangeheeld. Jammer genoeg was niet alles vanaf de tekening te produceren. Een viertal glasoppervlakken, allemaal met een soort wybertjesvorm, konden niet als één geheel gemaakt worden. In plaats daarvan zijn de glasoppervlakken in twee delen opgesplitst en met een horizontale kitnaad verbonden. Bijzondere vermelding verdienen de betonnen sierelementen rondom de pui. Deze zijn met de hand gekist door Prefab Beton Soest, iets wat je op basis van hun strakke uiterlijk niet zou denken. Een extra uitdaging ook, omdat veel elementen dankzij de ronde en geprofileerde vorm uniek zijn. "We hebben gekeken of we de elementen met PS-bekisting konden maken, maar dat was zo absurd duur", zegt Van Veldhuizen. "Voor een betonfabrikant is dit gewoon een heel lastig, klein priegelklusje. Je moet een beetje vakidoot zijn om dit te willen doen."

LOKALE ONDERAANNEMERS

Het hele project is zoveel mogelijk met lokale, relatief kleine onderaannemers gerealiseerd. Dat is uiteraard goed voor de plaatselijke economie. Maar, zo geeft Van Veldhuizen aan, er was eigenlijk geen andere keus. "We hebben hier vaker last van bij het maken van specials. Door de drukte in de bouw willen grotere bedrijven dit soort opdrachten niet aannemen. Het werk is te klein, levert te weinig op en door de ongewone vormen brengt het te veel risico's met zich mee."

Het werken met kleinere bedrijven heeft als bijkomend voordeel dat er een directe communicatie is, waardoor je snel weet wat wel of niet mogelijk is. "Neem de betonelementen", zegt Van Veldhuizen, "als je daar een groot bedrijf voor benadert, kom je eerst in contact met de verkoper. Die wil gewoon verkopen, dus dan is alles mogelijk. Daarna komt de vraag via de projectleiding en uitvoerder bij de persoon terecht die het moet maken en die geeft vervolgens aan dat ze het helemaal niet kunnen maken. Met een klein bedrijf heb je dat niet: de persoon die jou het materiaal verkoopt, is ook de persoon die het moet maken. Je weet meteen waar je aan toe bent." ■

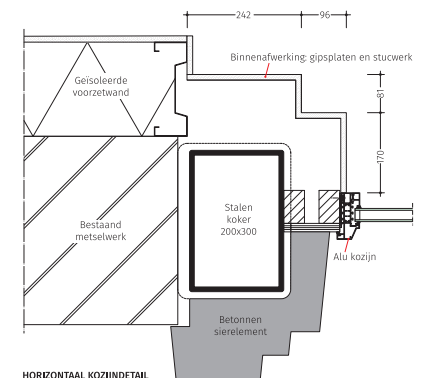

In de betonnen sierelementen zijn schroefhulzen meegestort. Aan de staalconstructie zijn lippen gelast, waar de betonelementen met bouten op zijn bevestigd.

De betonnen sierelementen zijn met de hand gekist door Soest Beton.

De stalen boogconstructie is eerst platgelegd en met een total station nagemeten. De plaatsen van de lippen zijn nauwkeurig afgetekend.

PROJECTGEGEVENS

Opdrachtgever: De Basilliek, Veenendaal (interieur);
gemeente Veenendaal (exterieur)

Ontwerp: Common Affairs, Amsterdam

Oorspronkelijk ontwerp gevelpui: Huibers & Jarring, Veenendaal

Aannemer: Vallei Bouw, Veenendaal

Betonelementen: Prefab Beton Soest, Soest

Kozijnleverancier: HARO Aluminium Veenendaal

Glasleverancier: HARO Aluminium Veenendaal

Bouwperiode: juli 2018 – september 2019

Constructeur: van Roekel & van Roekel, Rheden

Staal binnen en pui: Van Pommeren, Veenendaal